

KRÚDY GYULA

Az utolsó gavallér

Kötetünk Krúdy Gyula hat regényét tartalmazza, a művek 1923 és 1926 között keletkeztek.

„A következő írás gyermekkori emlék, abból a hosszú, sárgára meszelt, földszintes házból, amelynek kapubejárata felett mezítelen kardot tartó kéz volt, alatta pedig fekete betűkkel ez volt írva: Ügyvédi iroda.” – kezdi a *Repülj, fecském!* című, Józsa Andrisról, a Nyírség híres-nevezetes úri betyárjáról szóló regényét Krúdy. A „sárgára meszelt ház” nagyapja, a nagykállói megyei főügyész birodalma, s a történet a múlt század hatvanas éveiből való, azokból az idők-ből, amikor nemcsak a szabadságvágy, de gyakran a szerelmi bánat is betyárrá tette a férfiakat – leginkább az úri származású fiatalembereket, akiknek a nagykállói megyeháza börtönében külön lakosztályuk is volt, az „úri betyárok vendégfogadója”.

1923-ban Krúdy még egy betyárregényt írt. A *Rózsa Sándor, a betyárok csillaga Magyarország történetében* „hiteles életrajz” – ahogy a szerző maga nevezi könyvét. A legendás ponyvahős-ből új Rózsa Sándort teremtett, aki egyre nagyobb bűnökbe hajszolt parasztlegény, úton-álló és a szabadságharc katonája, igazságosztó népi hős és haramia, börtöntöltelék egyszemélyben, s akinek élete végén egyetlen nagy álma, hogy a csendbiztosok, a „rangos emberek” közé emelkedjék.